Zakłócenie gawrowania

Wysokiej jakości siedliska przyrodnicze stanowią miejsca gawrowania niedźwiedzia. Są to równocześnie tereny atrakcyjne dla lokalizacji infrastruktury narciarskiej.

Okres funkcjonowania ośrodków narciarskich przypada na sen zimowy niedźwiedzi - najbardziej wrażliwy na zakłócenia stan fizjologiczny u tego gatunku. W obszarze zasięgu jego występowania w Karpatach, na terenie województw małopolskiego, śląskiego i podkarpackiego funkcjonuje obecnie ok. 200 ośrodków narciarskich. Planowana jest rozbudowa i budowa ok. 40 stacji narciarskich.

Ich funkcjonowanie związane jest nie tylko z ogromną presją antropogeniczną (standardowa przepustowość wyciągu krzesełkowego to ok. 3000 os/h) ale i z emisją czynników odstraszających zwierzęta tj. światła i hałasu generowanego przez sztuczne oświetlenie i zaśnieżanie stoków. Według przyjętych na podstawie badań naukowych założeń, zasięg negatywnego oddziaływania nie jest punktowy, lecz rozciąga się buforem o szerokości nawet do 4 km od źródła niepokojenia. W tym obszarze przekształcenia w cechach siedliska są tak wielkie, iż staje się ono nieprzydatne dla pełnienia podstawowych funkcji dla zwierząt.

Za szczególnie zagrażające niedźwiedziom należy uznać te formy aktywność zimowej, które wiążą się z penetracją ostoi niedźwiedzi tj. narciarstwo freerajdowe, rajdy skuterami śnieżnymi, ale także poruszanie się na rakietach śnieżnych i nartach skiturowych. Przepłoszenie z gawry zimującego niedźwiedzia jest niebezpieczne dla każdego osobnika z uwagi na niebezpieczne wydatkowanie zasobów tłuszczowych (zakłócenie bilansu energetycznego). Szczególne zagrożenie niesie dla ciężarnych samic oraz nowonarodzonych młodych poprzez drastyczne zwiększenie ryzyka śmierci młodocianych osobników i poronień. Według badań skandynawskich utrata młodych u samic zmieniających gawry w stosunku do samic nie zmieniających gawry wynosiła 60% do 6%**[1]**.

Tymczasem w Polce zakaz poruszania się po wyznaczonych trasach narciarskich obowiązuje jedynie w parkach narodowych, a niektóre ośrodki położone na terenie sieci Natura 2000 wręcz promują narciarstwo freerajdowe (np. ON Pilsko w Korbielowie, sąsiadujący z rezerwatem przyrody Pilsko)

---

[1] Badania skandynawskie Swenson J. E. i in. 1997: